

Bolkesjø 31. mai 1988

Med forbehold om endringer
SPERRET til

Gro Harlem Brundtland

DEN POLITISKE SITUASJON

Grunnlaget som sviktet

Vi har påtatt oss den jobben det er å bringe norsk økonomi inn på trygg grunn. I to år har vi arbeidet med å rydde opp etter den løsslupne valgårsboomen til Willoch-regjeringen.

De borgerlige klarte ikke å samarbeide om å rette opp norsk økonomi. Det ble i stedet vi som fikk den oppgaven. Den har vært vanskelig, men den har samtidig gitt oss muligheten til å dreie utviklingen i den retning vi ønsker. Det har gitt oss større innflytelse og det har gitt oss muligheter for at den vanskelige omstillingen vi måtte igjennom i størst mulig grad skjedde etter vår oppskrift, og ikke etter Høyre-kreftenes. Men vi har ikke nøydt oss med dette, vi har også kommet et godt stykke i gjennomføringen av det program vi gikk til valg på i 1985.

Hva er det oppgaven har bestått i?

Først og fremst har den vært å sikre sysselsettingen og verne velferd og trygghet mot de nedskjæringer som var Høyre-sidens svar. Vi har lagt grunnlaget for en ny økonomisk vekst gjennom en bevisst satsing på forskning, utvikling og omstilling i næringslivet. Dette har vært ledertråden for alt vi har gjort i den økonomiske politikken.

Alternativet var å følge den samme oppskriften som Høyre-kreftene i andre Vest-Europeiske land gjode. Gjenopprette balansen i økonomien gjennom sterke innstramminger på de offentlige budsjettene og med arbeidsledighet og svekket velferd til følge. Det var en slik linje det var viktig for Arbeiderpartiet å unngå i april 1986. Vi hadde da også sett hva den rene Høyre-regjeringen stelte i stand i 1982-83, med stor ledighet, til tross for en sterk utenriksøkonomi og store oljeinntekter.

Hva var det som gikk galt i 1980-åra? Hva ble de store oljeinntektene våre brukt til?

Ble de satt inn i fornyelsen av vårt næringsliv?

Nei. Det var spekulantene og pengeflytterne som fikk sin gullalder. Og norsk næringsliv tapte markedsandeler både hjemme og ute.

Ble det satset på forskning og utvikling - et område hvor vi ligger langt etter andre industriland?

Nei. Det ble satset altfor lite.

Men så gikk vel pengene til sosiale reformer?

Nei. Det ble ikke gjennomført en eneste ny sosial reform. Og forslaget Arbeiderparti-regjeringen hadde lagt fram i 1981 om mulighetene for å kombinere arbeid og trygd før pensjonsalderen, ble trukket tilbake. Svangerskapspermisjonen ble ikke økt med en eneste dag. Det var først etter 1986 det ble gjort noe på disse områdene.

Ble det satset på boligbygging?

Nei. Husbankens rammer ble sterkt redusert og boligbyggingen sank til et lavmål. De boligene som ble bygd var langt større og la beslag på mer ressurser enn tidligere.

Høyre brukte regjeringsmakten til en systematisk omfordeling i det norske samfunn - omfordeling av inntekter og formuer - av makt og innflytelse.

De private bankene fikk større albuerom - samtidig ble statsbankenes rolle redusert. Skattelettelsene bidro ikke, slik Høyre hevdet, til lønnsmoderasjon. De høytlønte fikk både i pose og sekk.

Det koster å slippe Høyre-kreftene til. Arbeid for alle, velferd og trygghet er ikke verdier vi kan ta for gitt.

Velferdssamfunnet krever vedlikehold. Det krever fornyelse. Det krever reformer. Men det krever også noe mer av oss - det krever at vi tar ansvar for hverandre. Det krever vilje til å sette samfunnsansvar foran egeninteressen. Helhet foran særinteresser.

Årets lønnsoppgjør har dette som utgangspunkt. Landsorganisasjonen har vist samfunnsansvar, og gitt et avgjørende bidrag til å sikre sysselsetting og velferd. Det viser at samarbeid gjør det mulig å få til et fornuftig og forsvarlig opplegg.

Da kan vi tømre sammen et opplegg som også er rettferdig, som gir mest til de som har minst og som gir plass til sosiale forbedringer.

Resultatene kommer.

I dag er tilliten til norsk økonomi tilbake, ikke minst etter inntektsoppgjøret. Krona er sterk - til tross for at oljeprisene er lave.

Underskuddene er blitt mindre. De to årene før regjeringsskiftet greide vi ikke å øke eksporten i det hele tatt - men importen den økte med 40 pst. I de to årene som er gått etter regjeringsskiftet er importen gått ned. Eksporten er gått opp, med 25 pst.

Jeg er klar over at dette er økonomiske størrelser som det er vanskelig å ha et nært forhold til. Det er ikke slike ting den enkelte tenker på i hverdagen. Men de er likevel viktige. Får vi ikke orden på dette - får vi heller ikke nye vekstmuligheter for Norge.

Den uforsvarlige sterke veksten i forbruket som skjedde i 1984-85 førte også til et prispress. Prisene begynte å stige sterkere igjen i Norge enn de land vi handler med allerede fra 1985, og avstanden var sterkt økende ved regjeringsskifte.

Gjennom en tilstramming i finanspolitikken på 20 milliarder kroner de siste 2 årene, og gjennom vårens inntektspolitiske samarbeid, er grunnlaget lagt for at vi igjen skal komme ned mot prisstigning i de land vi handler med.

Den høye renta er et av symptomene på at norsk økonomi er i ulage. Det har vært høy rente, fordi alternativet ville vært dramatiske innstramminger som ville svekket både sysselsetting og velferd.

Når vi nå har satt ned renten betyr det på ingen måte at vi kan blåse "faren over". For norsk økonomi er fortsatt i ubalanse. Men det viser at vi er på vei ut av krisen, og at den innsatsen vi ikke minst har fått fra fagbevegelsen ved inntektsoppgjøret, gir resultater.

Jobben er ikke over. Men det som er gjort, det virker. Og hvis vi fortsatt holder fast på den kursen som er lagt, så kommer også resultatene.

Den viktigste omstilling vi har startet på er likevel i næringspolitikken. For det er (fortsatt) slik at det er næringslivet vi lever av og skal leve av - også i fremtiden. Og da må vi kjempe for fremtidens næringsliv - ikke fortidens.

1980-årene har lært oss at vi ikke kan stole på oljen. Det er innsatsen fra hver enkelt av oss som er vår viktigste ressurs. Det er den vi må utnytte for å få flere ben å stå på enn det oljen gir oss. Skal vi legge grunnlaget for velferd, inntekt og sysselsetting i fremtiden, må vi ha et mer variert og større konkurranseutsatt næringsliv.

Da krisen kom, kunne vi alle se at vi hadde forsømt moderniseringen av de næringer vi tidligere levde av og at vi

ikke i tilstrekkelig grad hadde utviklet nye og framtidsrettede alternativer.

Den politikk vi fører kan oppsummeres slik: Vi må skape mer, forbruke mindre og fordele bedre. Klarer vi det, har vi på få år ryddet av veien landets økonomiske problemer.

Forventningene til Arbeiderpartiet

Det er både Arbeiderpartiets styrke og svakhet at våre medlemmer og velgerne stiller så store forventninger til oss.

Husker noen av dere kritikken så tidlig som sommeren 1986? Vi ble da, to måneder etter at vi tiltrådte anklaget for ikke å ha oppfylt løftene fra valget i 1985! Så vanskelig kan politikk være, når egne tillitsvalgte stiller krav som ingen kan oppfylle.

Men de positive forventningene til oss er også en styrke. De viser at folk har tiltro til at vi vil noe med vår politikk.

Utfordringen nå er å fylle det politiske rom som ligger i protest-stemningene og politikerskepsisen. Vi må ikke glemme at alt dette er politikk for alle pengene. Enkelte av våre synes å mene at det er lettere å fylle dette rommet i opposisjon enn i posisjon. Jeg tror dette er ren ønsketenkning. Når vi er i en presset situasjon, kan en litt for kortsiktig ønske seg til et annet sted. Vi har ikke tradisjon for å drive med ønsketenkning i dette partiet, og slik bør det fortsatt være.

Hele hensikten med Arbeiderpartiet er å sette makt bak vårt krav om et mer rettferdig samfunn. Det å sitte på galleriet i håp om å samle gode galluptall og se på at andre driver politikken, er ikke vår stil. Det ville blitt litt av et tilbakeslag for Arbeiderpartiet om vi skulle kunne mistenkes for ikke å ville styre landet.

Noen sier at vi kompromisserer for mye. Men det er nødvendig å finne løsninger i en situasjon hvor det ikke er grunnlag for en flertalls-regjering. Det må skapes flertall i alle saker - hvis

det skal bli tatt en avgjørelse. Ett av problemene i dagens situasjon er jo nettopp den at tilliten til at politikerne kan styre, til at de kan fatte vedtak og kan løse problemer er svekket. Uten vilje til å styre, ville dette problemet bli enda større.

Vi må tilbake til 1961 for å finne grunnlaget for en flertallsregjering fra Arbeiderpartiet. Siden den gang har vi enten hatt mindretallsregjering eller koalisjonsregjeringer med flertall bak seg i Stortinget. I denne perioden har Arbeiderpartiet hatt mindretallsregjering i hele 13 år.

Med unntak av den første regjeringen Bratteli, etter Bortens fall i EF-striden, er det første gang siden Nygaardsvold-perioden at vi nå i 80-årene både har et borgerlig flertall på Stortinget og en Arbeiderparti-regjering.

Utfordringen framover er å holde en fast linje. Is i magen og varme i hjertet, det må være vårt interne motto. Vi har vært i en politisk situasjon der det å satse på fordeler og populære saker på kort sikt ville ha bragt oss opp i jevnt økende vanskeligheter fram mot 1989. Partiets organer valgte istedet en annen strategi. Vi skulle rydde opp først, slik at vi kunne vise til resultater fram mot valget i 1989. Det spørsmål velgerne vil stå overfor i 1989 er: Finnes det noe alternativ til Arbeiderpartistyre, og i tilfelle: Er det troverdig?

Forhistorien

Den politiske situasjon nå er i hovedsak et resultat av økonomiske og politiske begivenheter rundt valgåret 1985. De tre samarbeidspartiene ledet av Høyre, satset på å vinne valget med hjelp av valgårsboom. Det var denne boomen vi hørte om under slagordet "Nu går alt så meget bedre". Sannheten var at norsk økonomi tok av fra sitt reelle grunnlag lenge før oljeprisene falt. Norge gikk med underskudd alt i fjerde kvartal 1985.

Fallet i oljepris og senere dollarkurs avdekket og forsterket på en dramatisk måte at landet hadde fått alvorlige

økonomiske problemer. Willoch-regjeringen førte en økonomisk politikk vi kan kalle forbruksledet vekst. Dette betydde større import og svekket eksport, nøyaktig det motsatte av hva Willoch-regjeringen sa at den arbeidet for.

De økonomiske problemene som tårnet seg opp var den ene grunnen til Willoch-regjeringens sammenbrudd. Samholdet raknet da kassa ble tom og underskuddet bygget seg opp. Den andre grunnen var at denne regjeringen tapte sitt flertall ved valget i 1985. Den kom i mindretall. Dermed ble det problem avdekket som siden har ridd det såkalte borgerlige flertall som en mare: Gjøkungen i Høyres rede, Fremskrittspartiet, var for mellompartiene uspiselig som en del av Willoch-regjeringens politiske basis.

Senere har dette drama utviklet seg videre, og til det verre. Ett viktig bidrag til at vi har fått to høyrepartier som snart er jevnstore var Høyres forsøk på regjeringskrise på basis av økte jordbruksoverføringer i juni 1987. Fremskrittspartiet ble da istand til å stå fram ikke bare som et seriøst parti, men som et parti med Høyres meningers mot.

Høyre mislyktes med å selge en ny image som få av dets egne kjente igjen. Partiet har etter dette ikke klart å holde en klar profil, men stadig vaklet. Ikke først og fremst fordi det har dårlige ledere, men fordi det sitter fast i et struktur-problem. Høyre har fått en gjøkunge i sitt rede, men tør ikke ta kampen opp av frykt for totalt å ødelegge inntrykket av at et framtidig regjeringssamarbeid med mellompartiene er mulig.

Alternativene ved valget i 1989

Siden juni 1987 har et borgerlig alternativ til oss egentlig manglet, noe jeg har pekt på i flere intervjuer i forrige uke. Vi fikk se problemet klarest i valgkampen 1987, da alle unntatt Fremskrittspartiet stort sett valgte den lettvinde vei å slutte seg til våre utspill. Det ble ikke noen markering av de reelle alternativene, ulikhetene ble kamuflert og Fremskrittspartiet

skled stille fram i ly av en litt kjedelige enighet. Den saken som virkelig fikk farten opp, var asylpolitikken.

Resultatet av alt dette er et fortsatt paralyisert Høyre og et Storting der de borgerlige partiene vokter på Hagen i beven og angst. Dette kommer trolig til å fortsette inntil Høyre for alvor bestemmer seg for å ta kampen opp.

Når de gjør det, vil avstanden til mellompartiene markeres enda mer. Kanskje vil folk flest avskrive et treparti-samarbeid for lang tid.

Det vi skal huske på her, det er at borgerlig enhet egentlig har hørt til unntaket i etterkrigstida. Et møysommelig sammen-spikret borgerlig samarbeid har erfaringsmessig holdt i maksimalt - en periode og egentlig vært avhengig av et solid lederskap. Dette er erkjennelser vi kan få større nytte av jo nærmere vi kommer valget.

Jeg er sikker på at mange av de velgerne som vi har mistet til FrP først og fremst protesterer. FrP's velgere har, som det går fram av en undersøkelse fra sist uke, ikke særlig mye tillit til at partiets politikk kan gjennomføres. Det er heller ikke slik tiltro vi skulle lete etter som forklaring på Hagens suksess. Jeg tror vi heller skal tolke det slik at mange liker det Hagen sier. Han løfter ikke pekefingeren mot noen, men sier tvert om: dere har rett! Hagen bryr seg ikke om at summen av de løfter han på denne måten gir ikke blir noen politikk som kan gjennomføres. Enda mer enn Willoch i 1981, gir han inntrykk av at det er mulig å få i pose og sekk.

Ifølge de siste meningsmålinger har altså Høyre og Fremskrittspartiet tilsammen 41-42 prosent oppslutning. Det er ikke så langt fra det som ville gi dem flertall tilsammen. Dette er et alvor som vi i tida framover må gjøre folk oppmerksom på. Mange tror nok at de kan få det meste av sosial trygghet fra Arbeiderpartiets regjering og i tillegg endel av høyresidens skattelette og avregulering.

Regjeringsspørsmålet sto ikke på dagsorden i 1987 og det gjør det heller ikke idag. Da kan våre folk protestere ved å melde seg ut som "vil ikke stemme hvis valg imorgen" eller ved å melde at de vil stemme på Hagen. Vi har alle muligheter til å hale inn mange stemmer når valget av regjering faktisk skal foretas av velgerne i 1989.

FrP har tatt 3 ganger så mange velgere fra Høyre som fra oss. Men det er for mange også fra våre rekker som har latt seg friste av høyre-populismen.

FrP fanger opp protest både mot det folk oppfatter som overforbruk i mottaket av asylsøkere og mot den stramme økonomiske politikken vi har måttet føre, med en viss skatteøkning og høye renter. Denne protesten er ellers kanskje ikke så saksrettet som vi ofte tenker. Hagen fanger opp vag og uspesifisert misnøye som media har vært fulle av det siste året. I så vanskelige økonomiske tider som vi har hatt, skapes det et rom av misnøye som Hagen har utnyttet.

Den meningsmåling fra Opinion som ble offentliggjort i Arbeiderbladet lørdag har vært viktig av to grunner: For det første får vi en framgang på 3,1 pst. Opinion har før vært gode til å fange opp nye tendenser og vi kan ha håp om at framgangen har begynt.

Vi har i det siste hatt en viss tilstrømning fra andre partier og vi kan hente veldig mye av det tapte fra hjemmesitterne. Det er ingen tvil om at vi mer enn noen gang vil tjene på mobilisering fram mot valget.

Det andre gledelige ved Opinions måling er at den har en tilbakegang eller stagnasjon for FrP. Her må vi ikke være for sikre på at toppen er nådd.

Vår hovedstrategi vis a vis FrP må være å føre en flerfronts-krig. Hagen er ikke et politisk fenomen som kan knekkes med ett eneste elegant støt. Partiets oppslutning må reduseres gjennom de mange små slag om dusinvis av saker.

Vi må bygge vår politiske markering i tida framover på erkjennelsen av at vårt store potensiale ligger på vår høyre side. Altså mot sentrum. Vi må også vinne tilbake mange av dem som nå sier de skal stemme på FrP. Overfor disse velgerne og overfor mange av de unge mennesker som vi ellers skal trekke til oss, vil det være vårt praktiske grep på tingene som teller.

La meg ta et konkret eksempel: Vi har store og uløste tilsyns- og omsorgsoppgaver for småskolebarn i vårt samfunn. Vi har åpningstider som passet til et samfunn der mødrene var hjemme når barna kom fra skolen. Internt i vår bevegelse er vi fullt istand til i månedsvis å diskutere de prinsipielle spørsmål som reiser seg dersom foreldrene skal være med å betale for en utvidet åpningstid. Vi kan trygt regne med at SV og lærerorganisasjonene fra hver sin kant vil bidra til å holde liv i denne diskusjonen, som rent teoretisk er interessant nok. Vår utfordring i forhold til velgerne er at det store flertall er helt uinteressert i denne type prinsippdiskusjon. Det de vil vite er om Arbeiderpartiet kan være en medspiller for dem i forsøkene på å sikre ungene en tryggere oppvekst. For dem er det tilliten til praktiske resultater som teller.

Den ideologiske debatten må gi målene og helheten i vår politikk og må aldri tillates å forfalle til et "heroisk" forsvar for gamle virkemidler. Dette har vist seg å være særlig viktig når vi skal ha regjeringsansvar i en periode med økonomiske problemer.

Det stilles større krav til nytenkning og evne til praktiske grep når vi hverken har oljepenger å dele ut eller et sosialistisk flertall å støtte oss til. Gjennom frihetsdebatten har vi klart å rive til oss mye mer av initiativet i den løpende samfunnsdebatten og vi har samtidig lagt viktige deler av grunnlaget for programarbeidet.

Hva var situasjonen for partiet?

Da Arbeiderpartiet mistet regjeringsansvaret i 1981 mistet vi samtidig muligheten til å sette ut i livet den betydelige fornyelse av velferdssamfunnet som lå inne i det langtidsprogram

vi gikk til valg på i 1981. I stedet ble vi stående i opposisjon til en borgerlig regjering som hadde et annet utgangspunkt og mål for sitt arbeid. Der vi ville bygge om, bygde de ned. Det bragte oss for lett i en forsvarsposisjon for det som var og det vi selv hadde gjort.

Vi mistet initiativet i fornyelsesarbeidet, - derfor var det riktig å starte Frihetskampanjen etter valget i 1985. Vi har hatt store vanskeligheter i mange år med å rekruttere unge velgere og har stått svakt blant funksjonærer i den private sektor. Dette henger nettopp sammen med at fornyelsesarbeidet har gått langsomt. Vi må arbeide hardere med å vise at det er vår politikk som representerer framtidens løsninger.

Vi har en stor oppgave foran oss med å bygge bro mellom de av våre velgere og tillitsvalgte som har kjempet igjennom reformene på 60- og 70-tallet på den ene siden og de utålmodige reformister som vi heldigvis har trukket til oss på 1980-tallet på den andre siden. Vi må sørge for at dette ikke blir en konkurranse om hvem som er mest trofast mot prinsippene, men en diskusjon om hvordan vi raskest når de målene vi er enige om. Det meste av den avstand vi av og til ser oppdimensjonert i avisspaltene ville forsvunnet dersom diskusjonen kom litt nærmere bakken enn den periodevis er.

Vi er nå igang med en forberedelse av arbeidsprogrammet og langtidsprogrammet. Vårt mål må være at valgkampen i 1989 blir preget av to ting: 1) De sakene vi setter høyest på dagsorden og 2) Regjeringsspørsmålet. Vi bør kunne unngå problemet fra 1987, nemlig at vi ikke får fram forskjellen mellom oss og Høyre. Regjeringsspørsmålet vil i seg selv bidra til det og samtidig kan vi velge én av våre toppsaker slik at vi oppnår det samme. Kanskje ligger det elementer i vårt program for økonomisk demokrati som Høyre og FrP uansett vil gå imot.

Det er en fordel av to grunner: Vi får fram den avstanden som Hagen har tildekket ved å hevde at det ikke er noen forskjell på oss og Høyre. (Det samme sier AKP og delvis SV.) Dessuten får vi klistret sammen de to høyrepartiene. Vi må gjøre det

klart for våre folk at et politisk samarbeid på høyre side faktisk er en mulighet.

Fram mot 1989 blir det viktigere å klargjøre hovedalternativene og verdigrunnlaget for den utvikling vi skal bygge samfunnet på.

I 1977 og 1981 var det slike møter mellom Arbeiderpartiet og Høyre. I 1985 ble det holdt flere debattmøter mellom Arbeiderpartiet på den ene side og de tre regjeringspartiene på den andre. Høyre har nå bedt om debattmøte mellom lederne i Høyre og Arbeiderpartiet.

Vårt svar er at dagens politiske situasjon er en annen. Vi har fått to store høyrepartier med en mer eller mindre ny-liberalistisk profil, og Høyre har hittil ikke villet avklare sin plass i forhold til Fremskrittspartiet og mellompartiene.

En debatt mellom Arbeiderpartiet, Høyre og Fremskrittspartiet ville derfor kunne være et nyttig bidrag til en avklaring av de veivalg landet står overfor.

Det programmet vi skal legge fram foran valget i 1989 bør være mindre av en liste over detaljerte forpliktelser og mer av et politisk retningsvalg. Programmet bør nok gi litt større handlingsrom, og samtidig peke ut over de neste fire årene. Endel av de problemer vi har satt oss fore å løse, som miljøkriser og Folketrygdens framtid bør vi kunne diskutere i et 10-års perspektiv.

Programmet skal gi svar på flest mulig av de forventninger til partiet som velgerne stiller. Velgerne vil ha resultater og vår jobb er å finne nye veier til å skaffe dem.

Vi verken kan eller vil gi signaler i programmet og valgkamp-opplegget som gir inntrykk av at Arbeiderpartiet kan løse så mange problemer med økte offentlige bidrag og utgifter. Tvert i mot må vi gjøre det klart at det kreves mye av folks egen evne og vilje til å bidra.

Sosialdemokratiet er med urette blitt omtalt som en bevegelse som vil ta ansvaret fra den enkelte eller for å ville sy puter under armene på folk. Det som er vår linje er at folk skal ha mulighet til å klare seg selv. Selvhjelp og frihet henger nøye sammen. Vår tradisjon er egentlig at velferdssamfunnet skal sette de aller fleste i stand til å ordne opp i sin egen situasjon.

Programmet må bygge videre på den tankegangen vi la fram i 1985 under slagordet ny vekst for Norge. Det vi konkret mener med dette er at Arbeiderpartiet har en plan for hvordan vi kan skape mer, og fordele bedre. Utgangspunktet er at det kreves større innsats og bedre ressursbruk når vi skal bedre vår levestandard framover. Arbeiderpartiet har satt seg fore å få dette til gjennom en aktiv politikk for fornyelse, kunnskapsutvikling og omstilling. Vi skal ikke legge skjul på at oppgavene er vanskelige, men satse på at flere er med oss enn mot oss i ønsket om ny framgang i industri og importkukurrerende næringer.

Jeg tror ikke vi kan regne med noen genuin mobilisering rundt løsninger av denne økonomiske hovedoppgaven, men vi kan kanskje mobilisere på at vår måte er bedre enn høyrepartienes.

Det viktigste er nok at den økonomiske situasjon for Norge må avspeile seg i hva vi kan gi inntrykk av å kunne makte når det gjelder offentlige utgifter. Vi kan ikke gå til valg med en politikk som åpenbart krever skattelettelse. Da får vi en stor fare for backlash.

Mye vil derfor stå og falle med den troverdighet vi kan skape når det gjelder vår evne til å få mer velferd og mer service ut av hver krone vi bruker i stat og kommune. Vi må være de fremste når det gjelder nytenkning og ombygging av velferdssamfunnet. Vi må i det hele tatt gi mer alvorlige og troverdige signaler om at vi tar hensynet til brukerne av offentlige tjenester på alvor og ikke bare tenker på de ansattes interesser.

Hva er det så som gir oss grunnlag for å satse på et langt bedre valgresultat i 1989 enn det det nå kan se ut til? Jo, det er nettopp det at vi har initiativet og vi vil oppleve mindre intern motgang etterhvert som framgangen i oppslutningen merkes ute i rekkene. Jeg kjenner godt hva dere kan ha følt i periodevis sterkt motvind ute. Det er bare slik politikken er. Hardt arbeid og troen på egen sak er det eneste som hjelper. Vi i partiets ledelse vet at dere er våre beste medspillere. Sammen skal vi klare den store utfordring det er å gjøre et godt valg i 1989.